

# GERTUKO KULTURA ONDAREAREN TRANSMISIOA ETA HEZKUNTZA ERAGILEAK LEHEN HEZKUNTZAN

**Tesiaren egilea:** Iñigo Ramirez de Okariz Telleria

**Unibertsitatea:** Unibertsitatea: Mondragon Unibertsitatea (MU)

**Saila:** Kultura eta Euskararen Normalizazioa (KEN)

**Tesi-zuzendaria:** Mariam Bilbatua Perez eta Iñaki Arrieta Urtizbera

**Tesiaren laburpena:**

Tesia Gipuzkoan dagoen Debagoiena eskualdean kokatuta dago, hau da, Gatzaga, Eskoriatza, Aretxabaleta, Arrasate, Oñati, Bergara, Antzuola eta Elgetako herrietako hezkuntza-eragileak izan dira aztergai, eta hauexek tesi-ikerketara honetara bultzatu gintuzten kezkek eta egitasmoak: Zer eta nola transmititzen eta eraikitzen dute Debagoieneko Lehen Hezkuntzako ikastetxeek (hezkuntza formalak) ingurune hurbileko (herriko, eskualdeko) kultura-ondarea? Zer eragin dute transmisio eta eraikuntza horretan gainontzeko hezkuntza-eragileek (ez formal, informal)? Nola hobetu kultura-ondarearen irakaskuntza eta ikasketa, transmisio eta eraikuntza horren mesederako?

Gizarte Zientzien didaktikaren barruan koka daiteke kultura-ondarearen erabilera eta balioaz dagoen kezka, hausnarketa eta hari eman beharreko bultzada; eta, noski, zehatzago esanda, Lehen Hezkuntzan Natura, Gizarte eta Kultura Ingurunearen Ezagutza jakintza-arloan edo Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzan Geografia eta Historiaren didaktika barruan eman eta egin beharrekoan. Baina haratago ere badao; izan ere, kultura-ondarea eduki nahiz baliabide gisa erabiltzea nahi bada, zeharka beste jakintza-arlo edo/eta diziplinen baitan ere landu daitekeelako. Hausnarketa hau gurean berria bada ere, ez da horrela beste lurralde batzuetan, Frantzia adibidez. Espainian, berriz, Gizarte Zientzien ikerketalerroen inguruan hitz egitean, ondare-hezkuntzarena ere ohikoak diren Gizarte Zientzietako ikerketalerroan gehitu behar da. Izan ere, hala hezkuntza formalaren nola ez-formalaren barruan, ondarearen erabilera didaktikoaren beharra zabaltzen ari baita.

Are gehiago, ondare-hezkuntzaren egoeraz dihardugunez, Olaia Fontalek (*La educación patrimonial. Teoría y práctica en el aula, el museo e internet*, Gijón: TREA, 2003) emandako diagnosi zehatzagoarekin bat egiten dugu, eta berak azpimarratzen dituen sei ideia nagusietatik, lehengoarekin bat egin dugu tesian; alegia, ondare-hezkuntzan gorputz teoriko eta praktikokoaren inguruko hutsunea dagoela, eta, horrekin lotuta, eremu formal, ez-formal eta informalearen inguruan tratamendu integralik ere ez dagoela.

Gure ustea izan da azken urteetan gizartea bere esparru anitzetan jasaten ari den aldaketen eraginpean daudela hezkuntza eta eskola ere. Horren aurrean, noraezaren sentsazioa hauteman da eskoletan, eta hezkuntzaren inguruko diskurtso berri baten beharra ere hauteman daiteke. Eta horren baitan, gure ustez, gertuko kultura-ondarearen transmisioari dagokionez, gure identitate hauskorren barna osatzen dugun hezkuntza-komunitate baten kezka da modu berezi batean hautematen dena. Horri aurre egiteko, erreferente berrien beharrean gaude hausnarketa berriak garatu ahal izateko, estrategia berriak diseinatu eta, horrela, etorkizuna hobeto bideratu ahal izateko.

Iruditzen zaigu, baina, eta hau izan da gure iparrorratza tesirako, diskurtso berri honetan eskolak ez duela bakarrik egin behar bidea, baizik eta beren zeregina kultura (gure kasuan, gertuko kultura-ondarea) transmititzea eta eraikitzea duten gertuko erakundeekin elkarlanean (museoak, interpretazio-guneak, natur eta ingurugiro-eskolak, udaletako nahiz mankomunitateetako hezkuntza- eta turismo-sailak), nahitaez. Sareak osatzeko edo sarean lan egiteko garaia iritsi da. Uste baitugu XXI. mendeko eskolak ezin duela berak parte hartzen duen ingurunetik, komunitatetik deskonektatu.